

Statsråd Siv Jensen
Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

1. februar 2016

Vår ref. 476793/v1

Deres ref.

Statsbudsjettet 2017 – Behov for vekstfremmende virkemidler

NITO, Norges Ingeniør- og Teknologorganisasjon, er landets største organisasjon for ingeniører og teknologer med over 80 000 medlemmer. Våre medlemmer omsetter hver dag kunnskap til verdiskaping. Vi er representert i alle sektorer i samfunnet.

Den viktigste saken for NITO i forbindelse med statsbudsjettet 2017 er at myndighetene bidrar til gode rammebetingelser for næringslivet og en godt kvalifisert befolkning for å skape vekst, omstilling, verdiskaping, arbeidsplasser og bærekraftig utvikling.

For å få til dette må fire forutsetninger for den offentlige politikken ligge til grunn:

- stabile rammebetingelser for næringslivet
- kronekurs og renter holdes på et nivå som bidrar til å styrke konkurranseevnen overfor utlandet
- bedre insentiver for forskning, innovasjon og utvikling
- et velfungerende trepartssamarbeid med arbeidslivets parter

Økonomiske utfordringer

Etter en lang oppgangsperiode i norsk økonomi har vi de to siste årene opplevd et økonomisk tilbakeslag som setter landet på prøve. Fallende oljepris, redusert aktivitet innenfor leverandørindustrien og økende arbeidsledighet bidrar til en økonomisk situasjon som over tid kan svekke Norges velferdsnivå. På toppen av dette har vi det siste halvåret hatt en sterk vekst i tilstrømmingen av asylanter som vil kreve både økonomiske og menneskelige ressurser i flere år fremover.

Selv om regjeringen i nasjonalbudsjettet for 2016 (Meld. St. 1. 2015 – 2016) og Statistisk sentralbyrå i Økonomiske analyser nr. 4/2015 antar at Norge i 2017 vil få en økonomisk vekst på nivå med trendvekst, frykter NITO at den økonomiske nedturen vil trekke mer ut i tid.

I denne situasjonen er det viktig å gjøre grep slik at Norge kan komme styrket ut av det økonomiske tilbakeslaget. Norsk olje- og gassproduksjon vil i mange år fremover være svært viktig for norsk verdiskaping selv om oljeprisen i dagens situasjon er relativt lav. Utfordringene operatørene og utbyggerne av olje- og gassfelt opplever grunnet fallende oljepris har konsekvenser for leverandørindustrien med bortfall av oppdrag til nybygg og modifikasjoner. Når oppdragene forsvinner har selskapene valgt å nedbemanne store deler av sin arbeidsstokk. Med nedbemanning følger en

tapping av kompetanse i virksomhetene. NITO frykter at dette vil svekke norsk olje- og gassindustri på både operatør- og leverandørsiden ved et fremtidig oppsving i sektoren.

Etter NITOs mening er det viktig at virksomheter stimuleres til å beholde og videreutvikle sine fortrinn både innen- og utenfor petroleumsindustrien. Fornuftige tiltak fra det offentliges side vil være bidrag til finansiering av forskning og utvikling på gode vedlikeholdsrutiner, kostnadseffektive modifikasjoner, økt utvinningsgrad og forbedringer innen oljevernberedskap. DEMO 2000 bør i 2017-budsjettet tilføres ytterligere midler for å styrke den satsningen.

Norske verft og leverandørindustrien har nå både kompetanse og ledig kapasitet. Dette gir muligheter. NITO ber regjeringen forsere arbeidet med de planlagte kystvaktfartøyene, som må utvikles og bygges i Norge. Den ledige kapasiteten ved mange verft gjør det også mulig å elektrifisere flere fergestrekninger langs kysten. Disse tiltakene kan bidra til å opprettholde aktiviteten i en del av de hardest rammede regionene på Vestlandet, og være til gagn både samferdsels- og miljømessig.

Ved utgangen av 2015 melder flere norske virksomheter, og blant annet NHO, om utfordringer med å finansiere nye investeringer gjennom bankene grunnet den økonomiske situasjonen og usikkerheten. Hvis denne situasjonen vedvarer må regjeringen vurdere hvordan virkemiddelapparatet kan brukes til realisering, finansiering og garantistillelse av forretningsmessige gode investeringer som kan bidra til verdiskaping og sysselsetting.

NITO mener videre at satsingen på nasjonale og regionale innovasjonsprogrammer innen rammen av blant annet Innovasjon Norge må styrkes i 2017. Selv om bevilgningene til Innovasjon Norge ble økt for budsjettåret 2016, vil det fortsatt være et stort potensial for å styrke satsingen på gode gründere, vekstkraftige bedrifter og innovative næringsmiljøer i statsbudsjettet for 2017.

NITO er også opptatt av at næringslivet stimuleres til forskning, og er fornøyd med at rammene for SkatteFUNN ordningen er utvidet. Maksimal timesats svarer likevel ikke til reelle kostnader per timeverk. Taket bør økes fra dagens 600 kr per time til 1100 kr per time, slik at dette samsvarer med Forskningsrådets satser for brukerstyrte innovasjonsprosjekter

Arbeidsledigheten blant ingeniører og teknologer har økt dramatisk i løpet av det siste halvannet året, spesielt blant ingeniører tilknyttet olje- og gassnæringene. For å redusere ledigheten blant disse bør det gis støtte til bedrifter/virksomheter i alle sektorer/næringer som tilbyr ingeniører omskolering/ny fagspesifikk kompetanse. Ordningen for Bedriftsintern opplæring (BIO-midler) må nå flere virksomheter enn i dag. Det fordrer bedre informasjonsarbeid, ytterligere økte rammer og justeringer av ordningen slik at den oppleves som attraktiv også for ingeniørvirksomheter.

Utdanning

På tross av økt ledighet blant våre medlemmer vil det i fremtiden være behov for flere og bedre ingeniører hvis det norske samfunnet skal gjennomføre det grønne skiftet, en digitalisering av samfunnet og bruke landets naturressurser på mer en verdiskapende måte.

En kartlegging gjennomført av NIFU viser at etter medisinstudium er ingeniørutdanningene dyrest i det norske utdanningssystemet. Til tross for dette er ingeniørutdanningene plassert på det nest laveste nivået (kategori E) i dagens finansieringssystem. NITO frykter at dette medfører for dårlig kvalitet på studietilbudet til studentene, noe som igjen medfører høyt frafall og kandidater som ikke har kunnet lære seg å ta i bruk de nyeste metodene innenfor sine fagfelt. Dette kan etter NITOs syn over tid svekke både rekrutteringen til fagene.

NITO anbefaler at regjeringen, i statsbudsjettet for 2017, flytter treårig ingeniørutdanning opp en kategori i finansieringssystemet for høyere utdanning, fra kategori E til kategori D, med et langsiktig mål om plassering i kategori C.

Universitetet i Stavanger har under planlegging et flerbruksbygg der tverrfaglige forskningsmiljøer og studenter skal jobbe med teknologiutvikling og innovasjon i tett samarbeid med næringslivet i regionen.

Spesielt Sør-Vestlandet har opplevd store nedbemanninger og behov for omstillinger som følge av prispallet på olje. I en slik situasjon er det viktig å ta grep for bidra til ny verdiskaping gjennom å nyttiggjøre og videreutvikle eksisterende verdensledende teknologisk kompetanse. NITO mener det foreslåtte bygget ved Universitetet i Stavanger for teknologi og innovasjon, kan være en nøkkel til omstilling, nyskaping og sysselsetting i regionen. Behovet for å få dette prosjektet i gang er stort, det bør derfor allerede ved behandlingen av revidert budsjett settes av penger forprosjektet.

NITO anbefaler at det settes av 15 millioner til et forprosjekt for realisering av nytt teknologi- og innovasjonsbygg ved Universitetet i Stavanger.

Vitensentrene er en viktig kilde for inspirasjon og nysgjerrighet for å få unge interessert i realfag. Vi har i dag 9 vitensentre fordelt over hele landet. Det er et stort behov for at disse styrkes gjennom en satsing på bedre utstyr, flere pedagogiske krefter samt økt mulighet til å komme ut til sitt publikum. I statsbudsjettet for 2016 er det bevilget i overkant av 50 millioner til de 9 sentrene.

NITO anbefaler en opptrapping av den årlige statsstøtten til vitensentrene med omlag 30 prosent i en tre-års periode opp til 100 millioner 2015 kroner i 2019.

Helse

For å ha et velfungerende helsevesen er det viktig at ansatte har riktig kompetanse til å løse de oppgavene man står overfor. Med den organisatoriske, medisinske og teknologiske utviklingen vi opplever, er det et behov for å sikre at ulike yrkesgrupper og profesjoner får tilgang til videreutdanning og kompetanseutvikling, slik også regjeringen fremhever i primærhelsetjenestemeldingen i nasjonal helse- og sykehusplan.

En av de store utfordringene innen helsesektoren er gjennomføringen av pakkeforløpet for kreftpasienter. En løsning på utfordringen er å videreutdanne flere bioingeniører på masternivå innen makrobeskjæring.

Når bioingeniører utfører dette arbeidet frigjør det tid for legene slik at de kan fokusere mer på komplisert diagnostikk, forskning og metodeutvikling. Analyseresultater vil leveres raskere og pasientbehandlingen komme i gang tidligere.

NITO ber om at utdanningen etableres, og oppfordrer Regjeringen å iverksette ordningen så fort som mulig.

Med vennlig hilsen

Trond Markussen
president

Steinar Sørli
generalsekretær